

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

17.09.2014 р.

м. Київ

№ 650

Про затвердження Концепції
інформатизації Міністерства
оборони України

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2012 року № 634-р “Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів” та з метою визначення шляхів розвитку інформатизації Міністерства оборони України

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Концепцію інформатизації Міністерства оборони України, що додається.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністра оборони України від 24 лютого 2010 року № 80 “Про затвердження Концепції інформатизації Міністерства оборони України”.
3. Начальнику Управління інформаційних технологій протягом двох місяців після прийняття Державної програми реформування і розвитку Збройних Сил України розробити та затвердити План першочергових заходів реалізації Концепції інформатизації Міністерства оборони України.
4. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Міністр оборони України
генерал-полковник

В.В.ГЕЛЕТЕЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України
№

КОНЦЕПЦІЯ інформатизації Міністерства оборони України

1. Загальні положення

1.1. Концепція інформатизації Міністерства оборони України (далі – Концепція) визначає систему поглядів на сутність інформатизації в Міністерстві оборони України, її мету, принципи, завдання та шляхи розвитку.

1.2. Під інформатизацією Міністерства оборони України слід розуміти інформатизацію Міністерства оборони України та Збройних Сил України.

1.3. Об'єктами інформатизації є об'єкти інформаційної діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України.

1.4. Суб'єктами інформатизації є Міністерство оборони України, органи військового управління, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації Збройних Сил України.

1.5. Концепція розроблена відповідно до Законів України “Про оборону України”, “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, “Про Національну програму інформатизації” та інших нормативно-правових актів у сфері інформатизації.

1.6. Терміни та визначення у сфері інформатизації Міністерства оборони України вжито у таких значеннях:

інформатизація Міністерства оборони України – комплекс взаємопов'язаних організаційних, правових, економічних та науково-технічних заходів, спрямованих на задоволення інформаційних потреб зацікавлених користувачів (споживачів) на основі створення, розвитку і використання системи електронних інформаційних ресурсів, інформаційних систем, мереж та інформаційних технологій в інформаційному середовищі Міністерства оборони України;

інформаційна інфраструктура (у сфері інформатизації) – сукупність територіально розподілених інформаційних систем, інформаційно-телекомунікаційних мереж, систем і засобів захисту інформації, а також організаційних структур, які забезпечують її ефективне функціонування;

захист інформації (інформаційних ресурсів) – сукупність правових, адміністративних організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, конфіденційність, цілісність інформації (інформаційних ресурсів) та порядок доступу до неї (них);

безпека інформації (інформаційних ресурсів) – стан захищеності інформації (інформаційних ресурсів) в інформаційній системі, коли стосовно неї (них) виключається або зменшується можливість несанкціонованих дій (доступу, ознайомлення, вилучення, зміни, знищення);

інформаційний ресурс (у сфері інформатизації) – сукупність документів у інформаційних системах (бібліотеках, архівах, базах та банках даних тощо);

інформаційна система (у сфері інформатизації) – програмно-технічна і організаційна (людино-машинна) система надання інформаційних послуг з використанням інформаційних технологій*;

інформаційна послуга – дії суб'єктів інформатизації щодо забезпечення користувачів (споживачів) інформаційними продуктами;

електронний інформаційний ресурс (далі – ЕІР) – сукупність веб-сайтів, баз даних та реєстрів в електронній формі;

реєстр ЕІР – інформаційно-телекомунікаційна система для реєстрації, обліку, накопичення, оброблення і зберігання відомостей про склад, зміст, розміщення, умови доступу до ЕІР та задоволення потреб юридичних і фізичних осіб в інформаційних послугах**;

еталонний фонд ЕІР – інформаційна система, призначена для накопичення, зберігання і обліку в контрольному стані відомостей про склад, зміст, розміщення та умови доступу до ЕІР;

робочий фонд ЕІР – інформаційна система, призначена для оброблення відомостей про склад, зміст, розміщення та умови доступу до ЕІР, інших робіт, а також внесення цих відомостей до Національного реєстру ЕІР;

страховий фонд ЕІР – архівні копії еталонного фонду ЕІР, призначені для його відновлення у разі повної або часткової втрати;

інформаційний фонд ЕІР – інформаційна система загального доступу користувачів (споживачів) до відомостей реєстру ЕІР, яка містить копії його еталонного фонду;

система ЕІР Міністерства оборони України – організована та ієрархічно взаємопов'язана сукупність об'єктів інформаційної діяльності та реєстрів ЕІР суб'єктів інформатизації, яка використовується для надання інформаційних послуг зацікавленим користувачам (споживачам) відповідно до законодавства;

об'єкт інформаційної діяльності (у сфері інформатизації) – інженерно-технічна споруда (приміщення), транспортний засіб, де провадиться діяльність, пов'язана з державними інформаційними ресурсами та інформацією, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

адміністратор реєстру ЕІР – розпорядник, який забезпечує функціонування реєстру ЕІР та цілодобовий доступ користувачів (споживачів) до його інформаційного фонду відповідно до встановленого регламенту;

* До інформаційних систем у сфері інформатизації відносяться електронні бібліотеки, архіви, бази та банки даних, реєстри тощо, організація і функціонування яких здійснюється на основі використання інформаційних технологій.

** В Міністерстві оборони України існуватиме два типи реєстрів ЕІР – ЕІР з відкритою інформацією (даними) та ЕІР з інформацією (даними) обмеженого доступу (з реєстрами секретної, службової та конфіденційної інформації). Реєстр ЕІР обмеженого доступу створюється на основі Національної системи конфіденційного зв'язку та інших спеціальних (захищених) телекомунікаційних мереж. Відкриті ЕІР Міністерства оборони України включаються (заносяться) до Національного реєстру ЕІР. Реєстр ЕІР складається з еталонного, робочого, страхового та інформаційного фондів.

електронний документообіг (обіг електронних документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів*;

електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов’язкові реквізити документа**;

електронне урядування (далі – е-урядування) – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян***.

1.6. Інформатизація Міністерства оборони України є складним комплексом заходів, який передбачає реалізацію таких взаємопов’язаних процесів як зв’язок, комп’ютеризація, автоматизація, розробка і впровадження відповідного технічного, математичного, програмного, інформаційного та лінгвістичного забезпечення, а також створення та захист ЕІР з наданням інформаційного сервісу зацікавленим користувачам (споживачам), відповідно до встановленого регламенту, для задоволення їх інформаційних потреб.

2. Проблема, яка потребує розв’язання

Незважаючи на наявну нормативно-правову базу України, яка регламентує процес інформатизації у державі, створення інформаційного суспільства та запровадження е-урядування, а також наявність широкого спектра цифрових інформаційних технологій та програмно-апаратних засобів їх реалізації, рівень інформатизації в Міністерстві оборони України не відповідає потребам сучасності, забезпечення інформаційних потреб користувачів (споживачів) залишається низьким, що є проблемою для розв’язання.

Основною причиною такого стану є неналежне теоретичне опрацювання процесів інформатизації в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України і, як наслідок, – недостатній рівень розуміння на усіх рівнях системи військового управління сутності інформатизації, її ролі і місця як складової формування інформаційного середовища в сфері оборони та держави загалом. У зв’язку з цим у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України спостерігається:

* Порядок електронного документообігу визначається згідно із чинним законодавством.

** Склад та порядок розміщення обов’язкових реквізитів електронних документів, включаючи електронний підпис, визначається чинним законодавством.

*** Головною складовою е-урядування є електронний уряд – єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою, з громадянами і суб’єктами господарювання.

недосконалість та неповнота нормативно-правової бази у сфері інформатизації Міністерства оборони України, слабка її узгодженість з законодавством України;

неузгодженість діяльності структурних підрозділів Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України щодо формування системи інформаційних ресурсів;

відсутність на всіх рівнях управління єдиних методологічних, технічних та організаційних принципів і підходів до створення інформаційних систем, впровадження інформаційних технологій, внаслідок чого на практиці не відчувається принципової різниці між інформаційними системами сфери інформатизації і сфери управління військами та зброєю, а існуючі інформаційні системи організаційно розпорошені та функціонально роз'єднані, не забезпечені необхідним адміністративним і науковим супроводженням, не повною мірою відповідають завданням, покладеним на Міністерство оборони України та Збройні Сили України;

неузгодженість і недостатньо організована діяльність щодо формування базових елементів інформатизації (електронних бібліотек, архівів, фондів суб'єктів інформатизації), а також відповідних реєстрів цих ЕІР, не створено організаційних і технічних умов для запровадження реєстру ЕІР Міністерства оборони України як основи функціонування сегменту е-урядування у сфері оборони;

недосконалість системи електронного документообігу та відсутність процедури електронного цифрового підпису;

недостатня зосередженість зусиль щодо розвитку сфери захисту інформації (інформаційних ресурсів) на об'єктах інформаційної діяльності;

обмеженість фінансування на придбання комп'ютерного обладнання та ліцензійного програмного забезпечення для об'єктів інформаційної діяльності суб'єктів інформатизації, а також на побудову необхідних інформаційно-телекомунікаційних мереж, включаючи розгалуження Національної системи конфіденційного зв'язку, що призвело, зокрема, до невідповідності рівня матеріально-технічної бази інформаційної інфраструктури Міністерства оборони України та Збройних Сил України потребі реалізації е-урядування на сучасному рівні (наявні технічні засоби зв'язку застарілі і непридатні для використання в сучасних інформаційно-телекомунікаційних мережах держави; низька пропускна здатність і надійність переважно аналогових каналів передачі даних не дозволяє впроваджувати сучасні інформаційні технології; не вирішено питання періодичного оновлення комп'ютерної техніки, загальносистемного і прикладного програмного забезпечення).

Зазначене свідчить про необхідність подальшого розвитку сфери інформатизації в Міністерстві оборони України для задоволення інформаційних потреб користувачів (споживачів) через забезпечення їх доступу до відомчих, національних та світових ЕІР в інтересах вирішення завдань оборони держави, а також відкритого інформування громадськості про діяльність Міністерства оборони України і Збройних Сил України відповідно до принципів е-урядування.

3. Мета, принципи та завдання реалізації Концепції

3.1. Метою реалізації Концепції є визначення правил та порядку розв'язання існуючої комплексної проблеми шляхом побудови і використання компонентів інформаційного середовища Міністерства оборони України, що відносяться до сфери інформатизації, для задоволення інформаційних потреб зацікавлених користувачів (споживачів).

3.2. Досягнення мети реалізації Концепції здійснюється на основі таких принципів:

- нормативно-правове регулювання процесів інформатизації;
- системний підхід та наукова обґрунтованість засад розвитку і функціонування складових інформаційного середовища Міністерства оборони України, які відносяться до сфери інформатизації;

- узгодженість завдань інформатизації в Міністерстві оборони України з пріоритетами побудови інформаційного суспільства держави;

- стандартизація та формалізація завдань і процесів під час створення та функціонування інформаційних систем у сфері інформатизації;

- вертикальна і горизонтальна узгодженість наявних інформаційних систем та інформаційних ресурсів з перспективними, що створюватимуться за проектами інформатизації;

- достовірність, повнота та неупередженість ЕІР, які формуються та циркулюють в інформаційних системах суб'єктів інформатизації;

- збалансованість між інформацією з обмеженим доступом та відкритою інформацією в системі ЕІР Міністерства оборони України;

- забезпечення збирання, використання, обробки та поширення ЕІР з обмеженим доступом суб'єктами інформатизації виключно на підставі чинного законодавства;

- інтеграція системи ЕІР Міністерства оборони України в загальнодержавну систему ЕІР;

- регламентований доступ користувачів (споживачів) до інформаційних фондів системи ЕІР Міністерства оборони України;

- неперервність та розвиток заходів захисту інформації в елементах системи ЕІР Міністерства оборони України від несанкціонованих дій, витоку та руйнівного впливу;

- всебічне та завчасне ресурсне забезпечення процесів розвитку інформаційних систем у сфері інформатизації;

- адміністративний моніторинг стану інформатизації Міністерства оборони України та координація дій суб'єктів інформатизації.

3.3. Основні завдання реалізації Концепції:

- упереджувальний розвиток нормативно-правової бази в сфері регулювання процесів інформатизації в Міністерстві оборони України;

- побудова та розвиток компонентів інформаційного середовища Міністерства оборони України, що відноситься до сфери інформатизації;

- інтеграція системи ЕІР Міністерства оборони України з автоматизованими системами управління (далі – АСУ) військами (силами) та зброєю, які впроваджуються у Збройних Силах України, а також системою

електронної взаємодії державних ЕІР;

забезпечення необхідного рівня захищеності об'єктів інформатизації Міністерства оборони України;

методичне та наукове супроводження заходів інформатизації в Міністерстві оборони України.

4. Шляхи і способи розв'язання проблеми

Шляхи розв'язання проблеми у сфері інформатизації Міністерства оборони України полягають у створенні і розвитку інформаційно-аналітичних, обчислювальних та автоматизованих систем, центрів і мереж сфери інформатизації при виконанні основних завдань реалізації Концепції в ході проведення заходів Державних програм розвитку Збройних Сил України та Національної програми інформатизації у нижченаведені способи.

4.1. Розвиток нормативно-правової бази регулювання процесів інформатизації в Міністерстві оборони України потребує:

визначення порядку створення та функціонування системи ЕІР Міністерства оборони України, включаючи обидва її сегменти – відкритих ЕІР та ЕІР обмеженого доступу;

регламентації відносин суб'єктів інформатизації в процесі створення, використання та обміну інформаційними ресурсами;

визначення порядку систематизації інформаційних послуг та регламентації їх надання користувачам (споживачам), включаючи громадськість;

розробку державних та галузевих стандартів у сфері інформатизації;

визначення порядку взаємодії Єдиної АСУ Збройними Силами України з системою ЕІР Міністерства оборони України;

визначення порядку обміну інформацією ЕІР з суб'єктами загальнодержавної інформаційної системи електронної взаємодії державних ЕІР.

4.2. Побудова та розвиток компонентів інформаційного середовища Міністерства оборони України включає:

інвентаризацію наявних ЕІР (електронних бібліотек, баз даних різного призначення, фондів моделей, розрахункових задач, воєнно-наукової інформації тощо) на об'єктах інформаційної діяльності суб'єктів інформатизації, створення нових ЕІР, їх документування та введення в обіг на об'єктах інформаційної діяльності суб'єктів інформатизації на основі застосування загальнодержавних технічних стандартів (класифікаторів, ідентифікаторів);

удосконалення технічного та програмного забезпечення процесів інформатизації Міністерства оборони України, технічних засобів захисту інформації та засобів забезпечення кібернетичної безпеки на об'єктах інформатизації;

створення реєстрів ЕІР суб'єктами інформатизації та відповідних фондів ЕІР;

створення (запровадження) служби адміністраторів реєстрів ЕІР

суб'єктів інформатизації і головного адміністратора реєстру ЕІР Міністерства оборони України;

створення телекомунікаційної мережі для обігу відкритих ЕІР між реєстрами Міністерства оборони України;

створення технічних умов для електронного документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису;

проведення наукових досліджень з питань розвитку сфери інформатизації Міністерства оборони України;

підготовка та підвищення кваліфікації фахівців для сфери інформатизації Міністерства оборони України.

4.3. Інтеграція системи ЕІР Міністерства оборони України з Єдиною АСУ Збройними Силами України та системою електронної взаємодії державних ЕІР вирішується на основі:

розробки технічного регламенту та апаратно-програмних засобів для взаємодії елементів Єдиної АСУ Збройними Силами України з реєстрами системи ЕІР Міністерства оборони України;

створення інформаційно-телекомунікаційної мережі з використанням каналів Національної системи конфіденційного зв'язку для регламентованої взаємодії ЕІР обмеженого доступу між Міністерством оборони України та іншими органами державної влади.

4.4. Забезпечення необхідного рівня захищеності об'єктів інформатизації Міністерства оборони України здійснюється через:

впровадження сучасних програмних, апаратних та програмно-апаратних засобів захисту інформації з підтвердженою відповідністю, які дозволяють використовувати загальнодержавні інформаційно-телекомунікаційні мережі в інтересах Міністерства оборони України з гарантуванням встановленого рівня безпеки інформації;

організацію створення комплексних систем захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності, впровадження засобів технічного захисту інформації та забезпечення кібернетичної безпеки в інформаційно-телекомунікаційних системах сфери інформатизації.

4.5. Організацію, методичне керівництво та координацію діяльності з проведення заходів інформатизації Міністерства оборони України здійснюватиме Управління інформаційних технологій.

Дослідження з питань розвитку сфери інформатизації, інформаційної безпеки Міністерства оборони України, а також наукове супроводження заходів інформатизації повинні здійснюватися науково-дослідним центром проблем інформації у сфері оборони. Такий підрозділ повинен бути у структурі системи науково-дослідних установ Міністерства оборони України.

5. Очікувані результати

Реалізації положень цієї Концепції дасть змогу:

запровадити новітні методи в процеси управлінської діяльності відповідно до сучасного рівня розвитку інформаційних технологій у сфері

інформатизації;

систематизувати державні ЕІР Міністерства оборони України та Збройних Сил України, створити систему ЕІР Міністерства оборони України; створити умови для надійної взаємодії інформаційних систем Міністерства оборони України;

підвищити оперативність та якість управлінських процесів у сфері оборони;

забезпечити доступність органів державної влади та громадськості до ЕІР Міністерства оборони України, впровадити принципи е-урядування;

усунути дублювання функцій та завдань в інформаційних системах Міністерства оборони України та Збройних Сил України;

чітко визначити сфери відповідальності суб'єктів інформатизації;

забезпечити можливості громадського контролю за діяльністю Міністерства оборони України відповідно до законодавства.

6. Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів

Фінансування заходів, пов'язаних з реалізацією цієї Концепції, передбачається за рахунок коштів державного бюджету, визначених для Міністерства оборони України на забезпечення зв'язком Збройних Сил України, діяльності апарату Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, створення Єдиної автоматизованої системи управління Збройними Силами України, а також на виконання Національної програми інформатизації.

Обсяг фінансування заходів та обсяг матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції, уточнюються щороку.

Начальник Управління інформаційних технологій
полковник

К.О.СОКОЛОВ